

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
TEOLOGICKÁ FAKULTA**

Katedra teologické a sociální etiky

PhDr. Roman Míčka, Th.D.

Kněžská 8
370 01 České Budějovice

Tel. +420 387 773 533, Mobil +420 776 701 180

E-mail: roman.tf@seznam.cz

WEB: www.romanmicka.net

Posudek oponenta diplomové práce

Název: „**PRAVDA V POLITICE. Může křesťan vnášet pravdivost do současné české politiky?**“

Autor: Bc. Ludmila Kolářová

Diplomová práce studentky Ludmily Kolářové s názvem „**PRAVDA V POLITICE. Může křesťan vnášet pravdivost do současné české politiky?**“, předložená v rámci studia oboru Pastorační asistence na Katedře teologické a sociální etiky, dle mého názoru uspokojivě splňuje požadavky kladené na tento stupeň kvalifikační práce jak po stránce formální, jazykové, tak i obsahové.

Rozsah, úprava, splnění formálních požadavků dle metodických pokynů, stylistická i gramatická úroveň jsou bez závad a připomínek. Není pouze splněna podmínka užití minimálně jednoho z pramene cizojazyčné literatury, což by s ohledem na téma práce mohlo být považováno za nepodstatné.

Co se týče obsahové stránky práce, tak velkoryse pojatý název vzbuzuje několik drobných otázek a poznámek. Zejména mám zato, že v práci není důsledně rozlišena filosofická a noetická stránka pravdy od pravdivosti osoby ve smyslu mravní integrity, jednání člověka v souladu se svým svědomím. Autorka se vlastně noetickému problému pravdy vůbec nevěnuje a proto dle mého názoru v práci dochází ke stálému mísení těchto dvou rovin. Být pravdivým politikem ve smyslu mravní integrity - shody myšlení a jednání, mravního charakteru osobního života, prosazování dobrých věcí, zásad a principů bez ohledu na osobní zájem či újmu, nezakládá nutně shodu s filosofickým nebo teologickým pojmem pravdy.

Ačkoli apel na moralitu osobností v politické sféře a povolání křesťanů k účasti na politickém dění jsou zásadními a žádoucími úkoly, obávám se, že při užívání pojmu pravdy je třeba být v oblasti politické obezřetnější - zejména proto, že politika není jakýmsi „prosazováním pravdy“, nýbrž vyjednáváním konsensu ve věcech, na které lze mít zcela odlišné názory, kdy tyto nelze mnohdy posuzovat v dichotomii pravda-lež. nebo dobré-špatné. Dokonce i sociální učení církve, ačkoli má zato, že v politice mohou existovat řešení vycházející z „křesťanského pohledu na svět“, tak připouští že je zcela oprávněné, když lidé o různých konkrétních věcech v oblasti politiky a ekonomiky „budou s neměnnou upřímností o téže věci soudit jinak“ (GS 43).

Tuto tezi ovšem autorka nepopírá, kdy v kapitole 1.4.4. *Křesťan a politické strany* dokonce píše, že „mezi křesťany existuje pluralita názorů a politických stanovisek“ či že „záleží na tom, co je komu blízké“. Toto ovšem nemusí znamenat morální relativismus, pouze odlišnost preferencí v ekonomické a politické oblasti, méně už v oblasti závažných mravních otázek, kupř. v oblasti ochrany práva na život.

I proto bych polemizoval s nadějí vyřčenou autorkou v samém úvodu práce: „Vítězství pravdy a lásky je víze a my stále hledáme cesty, jak se k ní přiblížovat“ (s. 6). Účelem demokratického zřízení podle mého názoru není dospívat k nějakým daným ideálním věcem a řešením, nebo dokonce k pravdě a lásce, ale píše zabraňovat nejhoršímu a eliminovat nebezpečí prosazení jednostranných vizí, které jsou typické pro režimy nedemokratické (v duchu myšlenky Reinholda Niebuha, *Synové světla a synové tmy*, 1944: „Demokracii umožňuje lidská schopnost ke spravedlnosti. Lidský sklon k nespravedlnosti však činí demokracii i nezbytnou.“) K prosazení velkých myšlenek, určitého pojetí pravdy a morality ve společnosti se totiž nedemokratické režimy jeví jako efektivnější, ovšem zejména na úkor lidské svobody.

V tomto smyslu považuji taktéž za částečně zavádějící celé vyznění kapitoly 4. *Pravdivý člověk v české politice*, která nejvíce provádí mísení pojmu pravdy a mravní integrity. Jak v případě T.G. Masaryka tak i Václava Havla jde o významné osobnosti s výrazným étosem, náboženským založením, mravní integritou a širokou škálou zásluh. To ovšem nevypovídá nic o shodě jejich názorů s pravdou, nebo s mravní nadřazeností jejich politické agendy či názorů, tato by musela být nejprve podrobena dalšímu zkoumání a reflexi. To že Václav Havel podporoval během éry svého působení rozličné strany (OH, ODA, KDU-ČSL, US, ČSSD, SZ a nyní dokonce i ODS) náznakem odkazuje na to, že i jeho pojetí pravdivosti spočívá spíše v hledání mravní integrity a slušnosti v politice, než v třibení politických idejí a hledání jejich shody s „filosofickou“ nebo jinou pravdou.

Autorka práce všímá postřehu Jiřího Peheho (s. 72), že totiž ani jeden z těchto prezidentů neprošel standardním demokratickým výběrem, ale byl vynesena do čela země revoluční dějinnou vlnou, protože v banálním demokratickém procesu by osobnost takového formátu v politické soutěži neuspěla. Ironií taktéž je, že oba prezidenty spojuje i jistá nedůvěra ve standardní demokratické procesy a snaha tyto obcházet vytvářením paralelních mocenských struktur (Masarykova Hradní pětka, Havlova nepolitická politika, specifické pojetí občanské společnosti), které měly napomáhat efektivnějšímu prosazování hodnot a vizí, než umožňuje standardní demokratický proces.

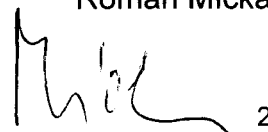
Demokracie svým založením není zřízení vhodné k „vítězství pravdy a lásky“, protože participací všech lidí na politickém procesu se v rozhodnutích odráží i jejich sklon k hříchu. Zde bych v duchu politického realismu na ilustraci zmínil bonmot George Bernard Shawa: „Demokracie je metoda, která nám zaručuje, že se nám nebude vládnout lépe, než si zasluhujeme“. Pověstná Platonova vláda filosofů – lidí moudrých, nezištných, mravních a erudovaných není v tomto smyslu realizovatelná demokratickou cestou a podle Karla Poppera je dokonce předobrazem totalitní společnosti, kde ve jménu „pravdy a dobra“ přichází k újmě lidská svoboda.

Toto ovšem nijak neumenšuje odpovědnost křesťana v úsilí o hledání pravdy a mravní integrity, i ve vytrvalé snaze o prosazování těchto hodnot ve veřejném prostoru všemi demokratickými způsoby.

Navrhuji, aby se autorka diplomové práce konfrontovala při své obhajobě s mou kritikou.

Diplomovou práci studentky Ludmily Kolářové s názvem „**PRAVDA V POLITICE. Může křesťan vnášet pravdivost do současné české politiky?**“ doporučuji k obhajobě, kdy práci hodnotím známkou **v e l m i d o b ř e**.

V Českých Budějovicích dne 8. 5. 2009
Roman Mička

2